

Kannanotto

7.5.2025

VN/10464/2024
VN/10464/2024-MMM-3

Suomen metsäkeskus

Maa- ja metsätalousministeriön kannanotto Suomen metsäkeskuksen tilinpäätöksestä ja tulostavoitteiden saavuttamisesta vuonna 2024

Maa- ja metsätalousministeriö ottaa kantaa metsäkeskuksen vuotta 2024 koskevaan tilinpäätökseen, henkilöstötilinpäätökseen ja tuloksellisuusraporttiin. Kannanotto tehdään soveltaen talousarvioasetuksen 66 i §:n (7.4.2004/254) mukaisia raportointivaatimuksia. Pykälässä säädetään ministeriön raportoinnista, joka koskee hallinnonalan kirjanpitoyksiköiden ja valtion rahastojen tilinpäätöstä sekä niitä toimenpiteitä, joihin organisaation toiminta ja talous sekä tilinpäätöstä koskevat selvitykset ja lausunnot antavat aiheita.

Suomen metsäkeskuksen vuoden 2024 tilinpäätöksestä on annettu tilintarkastuskertomus Suomen metsäkeskuksen toiminnasta annetun valtioneuvoston asetuksen (1544/2016) 18 § mukaisesti. Toimintakertomus ja tilinpäätös (VN/619/2023-SAAP-4) on hyväksytty metsäkeskuksen johtokunnan kokouksessa 8.4.2025.

1. Arvio tuloksellisuuden kehityksestä ja asetettujen tavoitteiden toteutumisesta

a) Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tuki

Metsäkeskuksen vuoden 2024 tavoitteet on asetettu niin, että metsäkeskus edistää maa- ja metsätalousministeriön toimialaa koskevien hallinnonalan yhteisten vaikuttavuustavoitteiden sekä Kansallisen metsästrategian tavoitteitten toteuttamista.

Metsäkeskuksen itsearviointi on toteutettu uskottavasti. Jo poikkeama asetetuista vuosittaisista tavoitteista on johtanut alennettuun arvosanaan.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Maa- ja metsätalousministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 30
00023 Valtioneuvosto

Hallituskatu 3 A
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo.mmm@gov.fi

Tulosopimukseen kirjattuja, hallinnonalan strategiakarttaan perustuvia yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteita oli vuodelle 2024 yhteensä 42, joista metsäkeskuksen itsearviointin mukaan toteutuivat pääosin suunnitellusti. Seitsemässä tapauksessa vaikuttavuustavoitteen raportoitiin toteutuneen osittain. Seitsemästä tapauksesta osa liittyi tietojärjestelmien kehittämisen odotettua hitaampaan toteutumiseen, tietojärjestelmien tai erilaisten yhteistyötä edellyttävien toimien aikatausta sopimiseen muiden toimijoiden kanssa. Yhdessä luonnonhoitoa koskevassa tavoitteesta todettiin, että se ei toteutunut, johtuen käytettävissä olevista resursseista

Ministeriön kannanotto

MMM katsoo, että metsäkeskus saavutti vuodelle 2024 asetetut yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet pääosin. Tietojärjestelmien käyttöönoton viivästymisen johdosta Metkatukijärjestelmän tavoitteita ei saavutettu, koska kaikkia tukimuotoja ei voitu hallinnollisesti käsitellä tai tarkastuksia ei tehty maastossa. MMM korostaa tietojärjestelmien muutosten toimeenpanon merkitystä lakimuutosten yhteydessä, jotta hyvän hallinnon vaatimukset ja toimialan edistäminen toteutuvat.

Metsäkeskus käynnisti Maa- ja metsätalousministeriön toimeksiannon pohjalta luonnonhoidon tiekartan (luonnonhoidon suunnitelman) laadinnan vuosille 2024-2030. Ministeriö korostaa, että tarvittavien toimenpiteiden viivästyminen liittyen luonnonhoitoon on huolestuttavaa, huomioiden kansallisen valmistelun oikea-aikaisuus. MMM korostaa asianmukaisen resurssoinnin merkitystä näiden tehtävien toteuttamiseen, jotta metsäkeskuksen asiantuntemus voidaan hyödyntää täysimääräisesti luonnonhoidossa.

MMM pitää tärkeänä, että metsäkeskuksen rooli osana maa- ja metsätalousministerin hallinnonalan vaikuttavuustavoitteiden toteuttamisesta pysyy selkeänä ja siitä viestitään asianmukaisesti. Metsäkeskus tarjoaa metsänomistajille puolueetonta, monipuolista tietoa metsäomaisuuden hoitoon liittyvistä ja metsäkeskuksen vastuulla olevista asioista. Metsäkeskuksen toimintakentässä on yhteiskunnallisesti ja poliittisesti herkkiä aiheita, jotka nousevat helposti julkiseen keskusteluun.

MMM pitää tärkeänä, että muu julkinen rahoitus tukee SMK:n lakisääteisten ja tulostavoitteissa priorisoitujen tehtävien toteuttamista.

b) Toiminnallinen tehokkuus

Metsäkeskuksen bruttomenot olivat vuonna 47,8 miljoona euroa vuonna 2024. Valtion talousarviosta Metsäkeskuksen toimintamenomomentille myönnettyjen määrärahojen osuus toiminnasta on 84 % eli 39,89 milj. euroa. Tilikauden tulos oli 938 euroa ylijäämäinen. Ylijäämä oli 436 000 euroa budjetoitua suurempi. Valtionavun ennakoita kirjattiin taseeseen 6,9 miljoonaa euroa. Ennakosta 2,5 milj. euroa on varattu tulosopimuksessa määriteltyyn yksityisteitä koskeviin asioihin ja loput 4.4. milj. euroa ovat muuhun valtionaputoimintaan käytettäviä varoja. Valtionavun ennakoiden suuruuteen vaikuttivat budjetoitua pienemmät henkilöstökulut ja palveluiden ostot. Metsäkeskuksen tuotot muodostuvat valtionavuista (84 %), hanketuotoista (13 %) ja muista tuotoista (3 %).

Metsäkeskuksen maksuasetuksessa kiinteähintaisiksi määriteltyjen suoritteiden myynnistä kertyi tuottoja 725 000 euroa (547 000 euroa/v. 2023, 577 000 euroa/v. 2022) ja kuluja 846 000 euroa (2023, 498 000 euroa) (504 000 euroa v. 2022), joten kustannusvastaavuus oli 86 % (110% 2023, 114 % v. 2022). Vuoden 2024 alusta alkaen kustannuksiin otettiin mukaan myös hallinnon ja ICT:n kustannukset, josta johtuu suhteellinen kustannusten nousu verrattuna edellisiin vuosiin. Hintoja on tästä syystä päivitetty ylöspäin 1.1.2025 alkaen.

Metsäkeskuksessa uudistettiin sisäisen laskennan rakenne ja organisaatio vuodelle 2024. Tämän johdosta budjetointi oli haastavaa. Lisäksi henkilöstön osalta budjetointia vaikeuttivat muutosneuvottelut. Suorat kokonaiskustannukset jakaantuivat seuraavasti yksiköiden välillä: hallintoyksikkö 14%, asiakkuudet ja viestintäyksikkö 6%, järjestelmät ja tietohallintoyksikkö 28%, metsäohjelmat ja osaaminen -yksikkö 21% ja metsälait ja luontotieto -yksikkö 31%. Metsäohjelmat ja osaaminen -yksikön kustannuksista valtionaputyön osuus on 38%. Loppu on ulkopuolisen rahoituksen hanketoimintaa.

Vuoden 2024 aikana metsäkeskus toteutti aktiivista toimitilapolitiikkaa, jossa tavoitteena on vähentää toimitilojen määrä alle 25 pysyvään toimipaikkaan. Vuoden aikana lakkautettiin 22 toimipistettä irtisanomalla vuokrasopimukset. Metsäkeskuksella on edelleen omistuksessa 24 paikkakunnalla toimitiloja. Omistustiloista on tavoite luopua ja vuoden aikana myytiin Kotkan ja Joutsan toimitilat.

Talouden tunnusluvut olivat seuraavat:

	Tuotot	Tilikauden ali-/yli-jäämä	quick ratio	oma pääoma	Oman pääoman tuotto %	omavaraisuusaste	Henkilöstökulut (€)	Henkilöstön määrä (htv)
2024	47 499 733	938	2,8	14 132 665	0,01	67 %	27 327 713	436
2023	52 572 000	- 3 093 000	2,0	14 131 727	-19,73 %	64 %	32 330 883	534
2022	49 219 289	- 2 228 516	2,2	17 224 704	-12,15 %	67 %	32 387 816	560
2021	49 715 252	- 365 201	2,6	19 453 220	-1,86 %	70 %	32 662 007	569
2020	48 961 680	- 396 069	2,7	19 818 420	-1,98 %	72 %	32 041 669	568
2019	49 362 552	- 488 694	2,8	20 214 489	-2,39 %	72 %	31 915 797	572

Ministeriön kannanotto

MMM katsoo, metsäkeskuksen toiminnallisen tuloksellisuuden ja tuottavuuden tavoitteet toteutuvat vuonna 2024 hyvin. Yhdeksästä tavoitteesta seitsemän toteutui ja kaksi toteutui osittain.

Metsäkeskus on onnistunut talouden sopeuttamisen hallinnassa. Metsäkeskuksen taloudellinen tilanne oli tilikauden lopussa vakaa suurelta osin onnistuneen talouden ja toiminnan uudelleen organisoimisen myötä. Metsäkeskuksen oma pääoma mahdollistaa edelleen toiminnallisen jatkuvuuden mahdollisissa lyhytkestoisissa poikkeustilanteissa.

**Valtiontalouden näkymät ovat edelleen heikot. MMM katsoo, että tulevien sopeuttamistoimien suunnittelussa tulee kiinnittää huomio siihen, että metsäkeskuksen lakisäätöihin ja tulosso-
pimuksessa priorisoituihin tehtäviin kohdistuvat säästöt voivat vaarantaa näiden hoitamisen. Mahdollisten tehtävien karsiminen tai priorisoimatta jättämisen vaikutusten arviointi keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä sekä niistä keskustelu MMM:n kanssa ennakkoon on välttämätöntä.**

Tilinpäätöskannanoton mukaan metsäohjelmat ja osaaminen -yksikön kustannuksista valtionaputyön osuus on 38 %. MMM huomioi, että näin suuri riippuvuus ulkopuolisesta rahoituksesta sisältää riskin.

Tilikauden aikana kirjattiin investointeja 1 420 000 euroa (2 524 000 euroa 2023). Investoinneista 1 313 000 euroa (1 683 000 euroa 2023) aiheutui digitiekartan toteuttamisesta, ja 65 000 euroa (820 000 euroa 2023) metsävaratiedon keruuseen käytettävien laitteiden hankinnasta ja lopuosa 41 000 euroa muista investointeista. Investointien määrä on laskussa digitiekartan päättyessä. Poistot tulevat pysymään muutaman vuoden 2 miljoonan euron tasolla. Tietojärjestelmien poisto-aika 5 vuotta.

C) Tuotokset ja laadunhallinta

Mittariliitteen kymmenestä yhteiskunnallisen vaikuttavuuden mittarista tavoite saavutettiin neljän ja jätiin alle tavoitteen kuuden mittarin osalta. Toiminnan tuloksellisuutta kuvaavista mittareista tavoitteeseen päästiin viidellä mittarilla, neljä jäi alle lasketun tavoitteen. Voimavarojen hallinnan osalta kolmen mittarin tavoite saavutettiin, kaksi jäi alle. Vuonna 2023 toiminnan tuloksellisuuden osalta kaksi kymmenestä tavoitteesta jäi saavuttamatta:

Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden mittareista luonnonhoidon osalta ajantasaistettujen metsälain 10§ kohteiden osalta tavoite ylitettiin vahvasti. Helmi-ohjelmaan liittyviä tavoitteita ei saavutettu. METSO-ohjelmaan liittyvät tavoitteet saavutettiin osittain. Metsätietoon liittyvät mittarit osittain ylittivät tavoitteen (Metsaan.fi käytävien yritysten määrä, osa avoimen metsätiedon hyödyntämiseen liittyvistä

tavoitteista). Sen sijaan vuonna 2024 uudistetun Metsaan.fi palvelua käyttävien metsänomistajien kasvuavoitetta ei saavutettu. Asiakkaiden suositteluindeksi kehittyi suotuisasti nousten vuodesta 2023 toimijoiden osalta 63%:n ja metsänomistajien koulutuksen osalta pysyen 65%:ssa.

Toiminnan tuloksellisuuden osalta sähköisten tmh-hankkeiden ilmoitusten ja hakemusten osuus saapuneista ylitti vahvasti tavoitteen ollen 94%. Metsävaratiedon keruun sekä Metsälain mukaisten ilmoitusten käsittelyn ja poikkeuslupien päätöksenteon kokonaiskustannuksista ilmoitusta kohden saavutettiin myös kustannusten alentamistavoitteet. Sen sijaan Metka-rahoituslain mukaisten tmh-hakemusten kokonaiskustannuksissa sekä Metka rahoituslain tmh -maastotarkastusten yksikkökustannusten osalta sekä Metka rahoituslain päätöksen aikatausta vireille tulosta koskevia tavoitteita ei saavutettu. Järjestelmät eivät valmistuneet aikataulussa.

MMM katsoo, että Metka -järjestelmän toimeenpanossa ei ole täysin onnistuttu. Ministeriö kiinnittää huomiota siihen, että metsäkeskus ei tehnyt vuoden aika yhtään Metkan tarkastusta, eikä myöskään hyväksynyt yhtään luonnonhoitohanketta. Myös Helmi- ja METSO-ohjelmien suoritelmäärät ovat alhaisia. MMM onkin jo edellyttänyt luonnonhoidon tietokartan laatimista. MMM ei pidä hyvänä, että metsäkeskus on siirtänyt kaikki tarkastukset seuraavalle vuodelle. MMM edellyttääkin, että metsäkeskus toteuttaa vuodelta 2024 siirtyneet tarkastukset tarkastusmääräyksen mahdollistamassa määräajassa.

Metsaan.fi tavoitteita ei ole vuonna 2025 ei ole saavutettu, mutta käyttäjien määrä on kuitenkin kasvanut merkittävästi viime vuosina.

Toiminnan tuloksellisuuden osalta nykyinen tuotosten kehitystä kuvaava mittaristo antaa riittävän hyvän kuvan tuotosten määrien ja yksikköhintojen kehityksestä. Kokonaiskuvan selkeyttämiseksi tarvitaan uusi kokonaistuottavuuden muutoksesta kertova indeksi, joka on yleisesti käytössä hallinnonalan virastoilla. Kokonaistuottavuuden kehitykseen tulee jatkossa kiinnittää erityistä huomiota metsäkeskuksen sopeuttaessa toimintaansa valtiontalouden tiukentuviin kehyksiin.

D) Henkilöstövoimavarojen hallinta ja kehittäminen

Syksyllä 2023 käytyjen muutosneuvottelujen vaikutukset heijastuivat vuoteen 2024. Metsäkeskuksen henkilöstö laski 528 henkilöstä (vuonna 2023 438 henkilöön (vuonna 2024). Metsäkeskuksella on vuonna 2024 päivitetty henkilöstöohjelma.

Metsäkeskuksen henkilöstön työhyvinvoinnin mittarin arvioidaan laskeneen vuodesta 2023 (8,3) vuoteen 2024 (8,0) kehityskeskusteluiden pohjalta arvioituna, mikä on ymmärrettävää ottaen huomioon organisaation muutostilanteen.

Erillisen vuonna 2024 tehdyn henkilöstötutkimuksen perusteella arvioidaan, että tulokset ovat kuitenkin kokonaisuutena parantuneet vuodesta 2023. Tutkimuksen mukaan, muun muassa metsäkeskusta työpaikkana suositteluinen laski, mikä on ymmärrettävää organisaation muutostilanteen vuoksi. Tutkimuksen mukaan metsäkeskuksen vahvuuksia olivat erityisesti esihenkilötyö, yhteishenki ja kollegoiden välinen tuki, ammatillinen osaaminen sekä vähemmistöjen ja eri sukupuolien välisen kohtelun tasapuolisuus. Kehityskohteiksi nousivat yhtenäisyyden tunne ja yksiköiden välisen yhteistyön sujuvuus, sekä johtoryhmätyöskentelyyn kohdistuvat odotukset. Lisäksi metsäkeskuksen tulevaisuus koetaan epävarmana.

Ministeriön kannanotto

MMM katsoo, että vuoden 2024 tunnuslukujen ja muun raportoinnin perusteella metsäkeskuksen henkilöstövoimavarojen hallinta ja kehittämisen edellyttävät jatkuvaa seuranta ja toimenpiteitä tilanteen edelleen parantamiseksi.

2. Tuloksellisuusraportoinnin perusteiden asianmukaisuus ja kehittämistarpeet

Suomen metsäkeskuksen vuoden 2024 tilinpäätös on asianmukaisesti laadittu ja sisältää valtion talousarviosta annetun asetuksen mukaiset tiedot. Raportointi on tuottanut myös ohjauksen kannalta keskeiset tiedot.

Tilintarkastajat esittävät lausunnossaan 29.4.2025, että ”Olemme tilintarkastaneet Suomen metsäkeskus - Finlands skogscentral:n (y-tunnus 2440921-4) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2024. Tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot. Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan yhteisön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.”

Lisäksi tilintarkastaja esittävät ”Suomen metsäkeskuksen hallintoa ja taloutta on hoidettu säännösten ja määräysten mukaisesti. Toimintakertomuksessa annetut tiedot varojen käytöstä ovat oikeita. Kestävän metsätalouden rahoituslainsäädännön mukaiset varat ja hirvieläinten metsälle aiheuttamien vahinkojen korvaamiseen tarkoitettut varat on pidetty erillään metsäkeskuksen muista varoista ja varoja on maksettu ja tilitetty asianmukaisesti. Valtionapua tai siihen verrattavia varoja on käytetty voimassa olevan lainsäädännön ja valtionapua koskevan päätöksen mukaisesti. Riskienhallinta ja sisäinen valvonta on järjestetty ja toteutettu asianmukaisesti ja riittävällä tasolla.”

Maa- ja metsäkeskuksen strategian päivityksen sekä tulossopimuksen muutosten johdosta metsäkeskuksen raportointia on jatkossa tarpeen tarkastella yhteistyössä MMM:n kanssa sen varmistamiseksi, että raportointi säilyy riittävällä tasolla toiminnan ohjauksen ja tulosvastuun arvioinnin kannalta.

3. Ministeriön esitys viraston toimenpiteiksi tuloksellisuuden parantamiseksi

Ministeriö huomioi, että toiminnan tuloksellisuus (yhteiskunnallinen vaikuttavuus, toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta sekä henkisten voimavarojen hallinta) muodostuu eri osa-alueiden yhteisvaikutuksesta. Vuoden 2024 tilinpäätöksen raportoinnin pohjalta ministeriö esittää, että Suomen metsäkeskuksen tulee toiminnan tuloksellisuuden ja tehokkuuden parantamiseksi:

- jatkaa toiminnan sopeuttamista vähenevien toimintamäärärahojen puitteisiin siten, että MMM:n hallinnonalan tavoitteiden näkökulmasta metsäpolitiikan toimeenpanon ja päätöksenteon valmistelun osalta tärkeimmät tehtävät pystytään hoitamaan riittävän kattavasti ja laadukkaasti.
- metsäkeskuksen tulee seurata nykyistä kattavammin toimintansa kokonaistuottavuuden kehitystä, jotta se pystyy reagoimaan hallitusti edessä oleviin toimintaympäristön muutoksista johtuviin haasteisiin, kuten valtiontalouden tiukentuviin kehyksiin. Lisäksi tulee ennakoida pitkäjänteisesti käytettävissä olevien resurssien määrä suhteessa kuluihin, jotta riittävä jousto toiminnassa säilyy.
- Metsäkeskuksen tulee edelleen kehittää riskien hallintaa liittyen tulostavoitteiden saavuttamiseen.
- jatkaa toimipaikkaverkoston kehittämistä.
- Metsäkeskuksessa on suunnitelmallisesti toteutettu ns. digitiekartan mukaista investointiohjelmaa, joka tähtää tuottavuuden parantamiseen. On tärkeää seurata ja todentaa digitiekartan investoinneilla aikaansaatuun tuottavuushyötyjen realisoitumista.

- Metsäkeskuksen on kiinnitettävä huomiota tuleviin metsätalouden määräaikaisen kannustejärjestelmälain muutosten vaatimiin tietojärjestelmämuutoksiin, jotta niiden toimeenpanossa onnistutaan.
- Metsiin kohdistuva EU:n sääntely tulee lisäämään metsäkeskuksen metsä- ja luontotiedon merkitystä entisestään. Metsäkeskuksen tulee varautua erityisesti EU:n ennallistamisasetuksen toimeenpanemiseksi informaatio-ohjauksen keinoin luontotiedon kehittämiseen.

6. Ministeriön omat toimenpiteet Suomen metsäkeskuksen tuloksellisuuden parantamiseksi

Ministeriö kehittää kansallisen metsäpolitiikan ohjausta, johon liittyy Suomen metsäkeskuksen osalta erityisesti:

- ministeriön uudistetun strategian käyttöönotto hallinnonalan virastojen ohjaamisessa,
- valtion talousarvioiden, lisätalousarvioiden ja julkisen talouden suunnitelmien valmistelu niin, että metsäkeskuksen tulostavoitteiden toteuttamiseen saadaan riittävät voimavarat,
- ministeriö pyrkii tukemaan metsäkeskuksen kehittämisedellytyksiä vaikuttamalla mahdollisuuksien mukaan julkisten kehittämisvarojen suuntaamiseen niin, että ne tukevat metsäpolitiikan tavoitteitten toteutusta ja siten myös metsäkeskuksen edellytyksiä oman toimintansa tuloksellisuuden parantamisessa.
- ministeriö toimeenpanee Kansallista metsästrategiaa varmistamalla tarvittavia resursseja metsästrategian toteutukseen muun muassa metsä- ja luontotiedon vahvistamiseksi.

Kansliapäällikkö

Pekka Pesonen

Osastopäällikkö

Tuula Packalen

Jakelu

Suomen metsäkeskus

Tiedoksi

Valtiokonttori
Valtiotalouden tarkastusvirasto VTV
VM BO Budjettiosasto
MMM HAKE Ohjaus- ja talousyksikkö

VN/10464/2024-MMM-3

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: